

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
บ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

GUIDELINES FOR PROMOTING PUBLIC PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF BAN
KAEW FAH SUFFICIENCY ECONOMY VILLAGE, KAEW FAH SUBDISTRICT, BANG SAAI
DISTRICT, PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

ศจี สว่างอัมพร¹, และอภิชาติ พานสุวรรณ²

Sajee Sawangamporn and Apichat Pansuwan

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

Email: sajee.beer@gmail.com¹

Received 1 May 2023; Revised 15 August 2023; Accepted 29 February 2024.



บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 2) เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกรอบการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแก้วฟ้า หมู่ที่ 1 ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 175 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบแอลเอสดี การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้นำชุมชน บุคลากรหน่วยงานของรัฐ ตัวแทนประชาชน จำนวน 11 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการประเมินผล 2) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง มีการแจ้งข่าวกิจกรรมโครงการผ่านช่องทางต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ควรมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันภายในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี ควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวน ชี้แจงถึงประโยชน์ของกิจกรรมโครงการ ที่ประชาชนและหมู่บ้านจะได้รับให้ทราบ และควรมีการประชุม ชี้แจงผลการดำเนินงานโครงการของหมู่บ้าน ให้ประชาชนรับรู้

องค์ความรู้งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ด้านการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อหมู่บ้านสามารถพัฒนาได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน และพึ่งพาตนเองได้

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง, แนวทางการส่งเสริม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of community participation in developing a self-sufficient village economy, and 2) to propose ways to promote community participation in developing a self-sufficient village economy. The research was mixed-methods. As a research framework, use concept participation aspect. The quantitative research, with a sample group consisting of 175 people living in the Kaew Fah village, Moo 1, Kaew Fah Subdistrict, Bangsaai district, Phra Nakhon Si Ayutthaya province. The sample was selected using stratified random sampling. The research tools used were 1) questionnaires 2) interviews. Data were analyzed by the quantitative research section. The statistics use to analyze the data consisted of frequency analysis, percentage, mean, standard deviation, T-test, one-way ANOVA, and LSD tests. Qualitative investigation, with key informants including community leaders, government agency personnel, and representatives of the people, totaling 11 people. The sample was selected using purposive sampling. The research tools used were and content analysis and write a descriptive description.

The results of this research indicated that; 1) the level of community participation in developing the self-sufficient economy was generally high. The aspect with the highest average score was the benefits aspect, and the aspect with the lowest average score was the evaluation aspect. Additionally, 2) the strategies to promote community participation in developing the self-sufficient economy included: having comprehensive public relations to encourage participation in activities, notifying the news of activities/projects through various channels of the community, promoting group participation within the community, such as occupational groups or women's groups, inviting and explaining the benefits of activities/projects to the people and the community, and holding meetings to explain the results of various community projects for people to be aware of.

The research knowledge will be useful in promote community participation in developing a self-sufficient village economy. So that the village can be developed steadily, sustainably and self-reliant.

Keywords: Participation, Sufficiency Economy Village, Guidelines for Promoting

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ชี้นำถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ มีหลักการ คือ เน้นการปฏิบัติอย่างพอประมาณ

มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) มุ่งเน้นให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และมีกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ชาติไว้ทั้งหมด 6 ด้าน โดยมียุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมมีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อส่วนรวม เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้บริหารจัดการด้วยตนเอง และพัฒนาประชากรไทยให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม สามารถพึ่งตนเองและสร้างประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018) และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศให้ก้าวผ่านความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยหลักการและแนวคิด 4 ประการ คือ 1) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ 2) การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว” มุ่งเน้นการพัฒนาใน 3 ระดับ 3) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน 4) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Office of the National Economic and Social Development Council, 2022) ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชน ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจหลักของกรมการพัฒนาชุมชน คือ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการสร้างและพัฒนาชุมชน และได้ยกระดับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้หมู่บ้านเดินตามรอยเท้าพ่อสู่วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงด้วยหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาเพื่อตนเอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชนและสอดคล้องตามแนวคิดประชาชนเป็นศูนย์กลางผ่านการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง โดยใช้บุคคล กลุ่มคน ทรัพยากรได้อย่างประหยัด และคุ้มค่า รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมในชุมชน ให้ทุกคนร่วมกันทำงานได้อย่างบรรลุเป้าหมาย (Department of Community Development, 2019)

บ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ่าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นหมู่บ้านที่มีการเปลี่ยนแปลง และได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านการคมนาคม เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันส่งผลกระทบต่อในด้านต่างๆ แก่หมู่บ้าน อาทิเช่น การเมือง วัฒนธรรมประเพณีการดำรงชีวิต รวมถึงการประกอบอาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาอื่น ๆ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อคนในหมู่บ้านทั้งสิ้น จากสภาพปัญหาบ้านแก้วฟ้าได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนภายในหมู่บ้าน พร้อมทั้งส่งเสริมการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างพอเพียง และอยู่เย็นเป็นสุขซึ่งบ้านแก้วฟ้าได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของอำเภอบางซ่าย แต่ยังมีประสบปัญหาในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จากข้อมูลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านพบว่า มีประชาชนเข้าร่วม จำนวน 20 – 80 คน ซึ่งคิดเป็น 23% ของประชากรทั้งหมด (Registration list

Participating of Kaew Fah Village, Village No. 1, Kaew Fah Subdistrict, Bang Saai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province on November 29, 2022) ทำให้การพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ประสบผลสำเร็จได้น้อย ซึ่งการมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความรัก ความสามัคคี และเป็นพลังชุมชนในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จ และสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

บทความวิจัยนี้นำเสนอการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของหมู่บ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในวางแผนและพัฒนาชุมชนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและเกิดความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานความคิดที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด และเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วม คือกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามประเมินผล โดยเกิดความรู้สึกร่วมกันหรือความเป็นเจ้าของด้วยความเต็มใจ เพื่อให้การพัฒนา/โครงการ/แผนงาน ประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีกระบวนการที่จะทำให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ในทุกขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) เป็นการแสดงการมีส่วนร่วมด้วยการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหาหรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านสังคม และการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ด้านบุคคล 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ได้แก่ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการประเมิน มีส่วนร่วมการกำหนดขั้นตอนในกระบวนการประเมินผล มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร การติดตาม และการประเมินผล (Cohen, J. M., & Uphoff, N. T., 1977)

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานต่างๆ อย่างสมบูรณ์โดยเริ่มตั้งแต่การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล เพื่อให้แผนงาน/โครงการประสบผลสำเร็จและบรรลุผลต่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการ และแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กร ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด “3 ห่วง 2 เงื่อนไข” คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง โดยใช้ความรู้ต่าง ๆ อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือสังคม มีการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น เห็นความสำคัญของการร่วมมือปรองดองกันในสังคม รู้รัก สามัคคี นำไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ความรู้และเทคโนโลยี

2. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมให้หมู่บ้านดำเนินกิจกรรมโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ตามแนวคิดประชาชนเป็นศูนย์กลางด้วยการเรียนรู้และปฏิบัติจริง ในการร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้เกิดระบบบริหารจัดการหมู่บ้านมุ่งสู่เป้าหมายของหมู่บ้านที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มีลักษณะ 3 ระดับ ได้แก่ 1) พออยู่ พอกิน คือ ครัวเรือนที่พัฒนาจนพึ่งพาตนเองได้ ทำกิน ทำใช้ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้และมีการออม 2) อยู่ดี กินดี คือ หมู่บ้านที่บริหารจัดการพัฒนาในรูปแบบกลุ่มและพัฒนารายได้และขยายโอกาสให้คนในชุมชน และ 3) มั่งมี ศรีสุข โดยมีตัวชี้วัด 4 ด้าน 32 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) ด้านจิตใจและสังคม 2) ด้านเศรษฐกิจ เน้นการทำบัญชีครัวเรือน ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมกลุ่มพัฒนาอาชีพและออมในหลายรูปแบบ 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลูกฝังให้หมู่บ้าน มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือมีการใช้พลังงานทดแทน และ 4) การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ในหมู่บ้าน โดยการใช้เทคโนโลยีเหมาะสม ปฏิบัติตามหลักการพึ่งพาตนเอง เช่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (Department of Community Development Department, 2019)

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือ บ้านแก้วฟ้า หมู่ที่ 1 ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ่าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแก้วฟ้า หมู่ที่ 1 ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ่าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 175 คน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .978 เก็บรวบรวมข้อมูลตามขนาดของสมาชิกในครัวเรือน โดย 1) ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน

1 - 2 คน เก็บแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด โดยเก็บแบบสอบถามจากหัวหน้าครัวเรือน 2) ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 3 - 4 คน เก็บแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด โดยเก็บแบบสอบถามจากหัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือน 1 คน 3) ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน มากกว่า 4 คนขึ้นไป เก็บแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด โดยเก็บแบบสอบถามจากหัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครัวเรือน 2 คน จัดเก็บแบบสอบถามในช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 และนำข้อมูลมาประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบแอลเอสดี

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ผู้ใช้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มบุคลากรหน่วยงานของรัฐ และกลุ่มตัวแทนประชาชน จำนวน 11 คน โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง และวันเดือนปีที่สัมภาษณ์ และแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สรุปได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 อายุ 56 ปี ขึ้นไป จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 อาชีพค้าขาย/รับจ้าง/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 ระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 46.90

2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวม

n=175

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	3.27	1.04	ปานกลาง
2. ด้านการดำเนินงาน	3.86	1.11	มาก
3. ด้านการรับผลประโยชน์	3.94	1.01	มาก
4. ด้านการประเมินผล	2.83	.95	น้อย
ภาพรวม	3.48	.91	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ประชากรในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.48$ และ $S.D. = .91$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.94$ และ $S.D. = 1.01$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.86$ และ $S.D. = 1.11$) และด้านการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.27$ และ $S.D. = 1.04$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 2.48$ และ $S.D. = .95$)

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการตัดสินใจ

n=175

ด้านการตัดสินใจ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. เข้าร่วมเวทีประชาคมของหมู่บ้าน	3.78	1.19	มาก
2. มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอปัญหาของหมู่บ้านในเวทีประชาคม	3.45	1.20	มาก
3. มีส่วนร่วมในการเสนอและวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น กิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในหมู่บ้าน	3.23	1.17	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/เสนอวิธีต่างๆ ในการจัดทำงบประมาณเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน เช่น การจัดทอดผ้าป่าในหมู่บ้าน	3.03	1.12	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหภายในหมู่บ้าน	2.90	1.12	ปานกลาง
ภาพรวม	3.27	1.04	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ประชากรในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$ และ $S.D. = 1.04$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการเข้าร่วมเวทีประชาคมของหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.78$ และ $S.D. = 1.19$) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอปัญหาของหมู่บ้านในเวทีประชาคม ($\bar{x} = 3.45$ และ $S.D. = 1.20$) ข้อที่มีส่วนร่วมในการเสนอและวางแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.23$ และ $S.D. = 1.17$) และข้อที่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น/เสนอวิธีต่างๆ ในการจัดทำงบประมาณเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.03$ และ $S.D. = 1.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหภายในหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.90$ และ $S.D. = 1.12$)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการดำเนินงาน

n=175

ด้านการดำเนินงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. มีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน	4.30	1.03	มากที่สุด
2. มีส่วนร่วมในการชักชวนสมาชิกในหมู่บ้านเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่างๆ ของหมู่บ้าน	3.63	1.30	มาก

ด้านการดำเนินงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
3. มีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์/ร่วมแรง ในการนำไปพัฒนาหมู่บ้าน	3.78	1.23	มาก
4. มีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาหมู่บ้าน	3.82	1.24	มาก
5. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในหมู่บ้าน กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย	3.82	1.27	มาก
ภาพรวม	3.86	1.11	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ประชากรในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$ และ $S.D. = 1.11$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน ($\bar{x} = 4.30$ และ $S.D. = 1.03$) รองลงมา ได้แก่ ข้อมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.82$ และ $S.D. = 1.24$) ข้อมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในหมู่บ้าน กลุ่ม/องค์กร เครือข่าย ($\bar{x} = 3.82$ และ $S.D. = 1.27$) และข้อมีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/ร่วมแรง ในการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.78$ และ $S.D. = 1.23$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อมีส่วนร่วมในการชักชวนสมาชิกในหมู่บ้านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.63$ และ $S.D. = 1.30$)

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการรับผลประโยชน์

n=175

ด้านการรับผลประโยชน์	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้าน	3.98	1.01	มาก
2. มีการพบปะสังสรรค์ สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน	3.88	1.07	มาก
3. มีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ของหมู่บ้านและหน่วยงานภาครัฐ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและหมู่บ้าน	3.95	1.04	มาก
4. มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้าน	3.94	1.03	มาก
5. สามารถนำความรู้ที่จากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่างๆ ของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.94	1.06	มาก
ภาพรวม	3.94	1.01	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ประชากรในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$ และ $S.D. = 1.01$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.98$ และ $S.D. = 1.01$) รองลงมา ได้แก่ ข้อมี

ความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ของหมู่บ้านแลหน่วยงานภาครัฐก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.95$ และ $S.D. = 1.04$) ข้อที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.94$ และ $S.D. = 1.03$) และข้อสามารถนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 3.94$ และ $S.D. = 1.06$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่มีการพบปะสังสรรค์ สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.88$ และ $S.D. = 1.07$)

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผล

n=175

ด้านการประเมินผล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน	3.69	1.28	มาก
2. มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ในหมู่บ้าน	3.21	1.15	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลงาน และสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้าน	2.67	1.07	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลโครงการต่างๆ ที่จัดทำในหมู่บ้าน	2.4	1.05	น้อย
5. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินการใช้งบประมาณต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน	2.17	1.07	น้อย
ภาพรวม	2.83	.95	น้อย

จากตาราง 5 พบว่า ประชากรในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.83$ และ $S.D. = .95$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านหรือกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.69$ และ $S.D. = 1.28$) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่ม/องค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ($\bar{x} = 3.21$ และ $S.D. = 1.15$) ข้อที่มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลงาน และสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.67$ และ $S.D. = 1.07$) และข้อที่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินการใช้งบประมาณต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.40$ และ $S.D. = 1.05$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อที่มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่จัดทำในหมู่บ้าน ($\bar{x} = 2.17$ และ $S.D. = 1.07$)

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ ควรมีการประชาสัมพันธ์ แจ้งข้อมูลข่าวสารการจัดทำโครงการให้ชาวบ้านรู้และให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ชักชวนให้ชาวบ้านเข้ามาประชาคมหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานต่างๆ ของหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้เสนอแนวทางการปัญหาต่างๆ

ได้อย่างมีข้อจำกัดน้อย ควรมีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารที่ได้รับมาต่างๆ มาถ่ายทอดให้ชาวบ้าน โดยนำชาวบ้านเป็นที่ตั้ง และให้มาถ่ายทอด ดึงดูด ให้ชาวบ้านมาเข้าร่วม ควรมีการจัดเวทีประชาคมในช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์ของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านมองเห็นภาพโครงการและกิจกรรมที่จะทำให้หมู่บ้าน มาเป็นการตัดสินใจการเข้าร่วมกิจกรรมที่จะต้องสามารถพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญได้ และเกิดขึ้นได้จริง การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องใช้เวลาไม่มากจนเกินไป จนน่าเบื่อ และความชัดเจนของข้อมูลต่างๆ ที่ผู้จัดกิจกรรมต้องชัดเจน

2) ด้านการดำเนินงาน ควรมีการส่งเสริมให้มีการร่วมกลุ่มกันในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรีองค์กรต่าง ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน ให้สะอาดด้วยการทำจิตอาสาบริเวณบ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงาน ควรมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้าน เรียกประชุมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาหมู่บ้าน ควรมีการจัดกิจกรรมในช่วงวันหยุด (วันอาทิตย์) เพื่อให้ชาวบ้านที่ทำงานโรงงานสามารถเข้าร่วมได้ และควรทำให้ชาวบ้านมองเห็นภาพโครงการ ผลลัพธ์ และประโยชน์ของกิจกรรมในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านมาร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน

3) ด้านการรับผลประโยชน์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวน ชี้แจงถึงประโยชน์ของกิจกรรมที่ชาวบ้านและหมู่บ้านจะได้รับให้รับทราบ ควรมีของตอบแทนให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ เช่น การมอบต้นไม้ ทำให้ชาวบ้านอยากจะมาเข้าร่วมกิจกรรม มีการเลี้ยงอาหารกลางวัน อาหารว่าง เวลาจัดกิจกรรม และควรจัดกิจกรรม/โครงการที่มีประโยชน์กับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้าน มีความสนใจเข้าร่วม

4) ด้านการประเมินผล ควรมีการประชุม ชี้แจง ผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ ของหมู่บ้าน ทั้งที่มีงบประมาณ และไม่มียกงบประมาณ ส่งเสริมให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบโครงการต่างๆ ของหมู่บ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น Facebook, กลุ่มไลน์ของหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านเห็นเป็นเชิงประจักษ์ โครงการต่างๆ ให้เป็นรูปเป็นร่าง เห็นภาพชัดเจน มีการจัดทำเอกสารในการตรวจสอบทุกชนิด แสดงความโปร่งใส ให้ชาวบ้านร่วมกันตรวจสอบ ควรมีการติดตามประเมินผลถึงสภาพปัญหาต่างๆ ควรมียกงบประมาณสนับสนุน เช่น การมอบเป็นของขวัญ รางวัลสำหรับผู้เข้าร่วมการประเมินผลกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ควรให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมติดตามโครงการ เข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานของหมู่บ้าน การประเมินผลต้องตั้งตัวชี้วัดความสำเร็จว่าจะให้บรรลุผลประเด็นใดบ้าง และการดำเนินงานต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซำย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านดำเนินงาน และด้านการตัดสินใจ ส่วนด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง น้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเข้าร่วมเวทีประชาคมของหมู่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ungkulwongwatana (2019) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านบางเบา อำเภอฟุนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน การวางแผนและขั้นตอน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sampim, Chimnok, and Jarnpirom (2017) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านห้วยาคา ตำบลหนองแจ้งใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านห้วยาคา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจเป็นเพราะว่าประชาชนยังเข้าร่วมถึงการเสนอปัญหา ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ไม่ครบถ้วนทุกขั้นตอน จึงทำให้การเข้ามามีบทบาทในการร่วมตัดสินใจยังมีปานกลาง

2. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้นำชุมชน และคณะกรรมการหมู่บ้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Puangsang, Wannahuay, Muttanang, and Chaunraktham (2021) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Sanla, Janthra, and Saikham (2022) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เพราะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการพัฒนาหมู่บ้าน ประชาชนสามารถที่จะร่วมกันพัฒนาได้ด้วยตนเอง เช่น การคัดเลือกผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่จะเข้ามาพัฒนาหมู่บ้าน จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และสามารถพัฒนาหมู่บ้านให้ดีขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า อยู่ในระดับมาก

3. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับผลประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sanla, Janthra, and Saikham (2022) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Puangsang, Wannahuay, Muttanang, and

Chaunraktham (2021) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เพราะกิจกรรมต่างๆ ที่นำมาพัฒนา อบรบ ให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อตัวของประชาชนเอง สามารถนำไปพัฒนาต่อยอด และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหมู่บ้านได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า อยู่ในระดับมาก

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanla, Janthra, and Saikham (2022) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

สำหรับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ่าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

1. ด้านการตัดสินใจ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง มีการแจ้งข่าวกิจกรรมผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น กลุ่มไลน์หมู่บ้าน, หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน, ทำหนังสือเชิญ เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนทราบถึงรายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการ ดึงดูดให้ชาวบ้านมาเข้าร่วม ภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานต่างๆ ของหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านได้เสนอแนวทางการปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีข้อจำกัดน้อย บูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanla, Janthra, and Saikham (2022) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอลำสนกกลาง จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรบูรณาการระหว่างหน่วยงานราชการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายในและภายนอกชุมชน ให้ทุกภาคส่วนร่วมกันทำงานกับภาครัฐอย่างเสมอภาค ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์ของชาวบ้าน (วันอาทิตย์) เพื่อให้ประชาชนที่ทำงานประจำสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้านได้ ทำให้ชาวบ้านมองเห็นภาพโครงการและกิจกรรมที่จะทำให้หมู่บ้าน เพื่อเป็นการตัดสินใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมที่จะต้องสามารถพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญได้ และเกิดขึ้นได้จริง การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งต้องใช้เวลาไม่มากจนเกินไป จนน่าเบื่อ และความชัดเจนของข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้จัดกิจกรรมต้องชัดเจน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ ทำให้มีความต้องการที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปรึกษาหารือ รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และสร้างฉันทามติในการหาทางแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งจะส่งผลให้หมู่บ้านเกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง

2. ด้านการดำเนินงาน ควรมีการส่งเสริมให้มีการร่วมกลุ่มกันในหมู่บ้าน เช่น กลุ่มอาชีพกลุ่มสตรีองค์กรต่าง ๆ เพื่อผนึกกำลังกันเป็นหนึ่งเดียว โดยอาศัยตัวแทนของประชาชนมารวมตัวกัน และทำงานร่วมกัน ผู้นำชุมชนควรชักชวนให้ชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาหมู่บ้าน เพราะผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนที่ประชาชนได้คัดเลือกมา และมีความน่าเชื่อถือ ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sripued, and Thaochalee (2020) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ บ้านป่าสักน้อย หมู่ 9 ตำบลเชิงดอย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า บ้านป่าสักน้อยมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเปิดโอกาสให้กับประชาชนได้แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับเสียสละใหญ่ พึ่งพาตนเองมาใช้ ทุกขั้นตอนมีการประสานงานเครือข่ายภายนอก และมีการตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน มีการคัดเลือกผู้นำที่มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยี มีคุณธรรม มีเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม/โครงการ ให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน เช่น การพัฒนาหมู่บ้านให้สะอาดด้วยการทำจิตอาสาบริเวณบ้าน ทำให้ชาวบ้านมองเห็นภาพโครงการ/กิจกรรม ผลลัพธ์ และประโยชน์ของกิจกรรมในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านมาร่วมกันพัฒนาหมู่บ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เช่น กลุ่มไลน์หมู่บ้าน, Facebook เป็นต้น

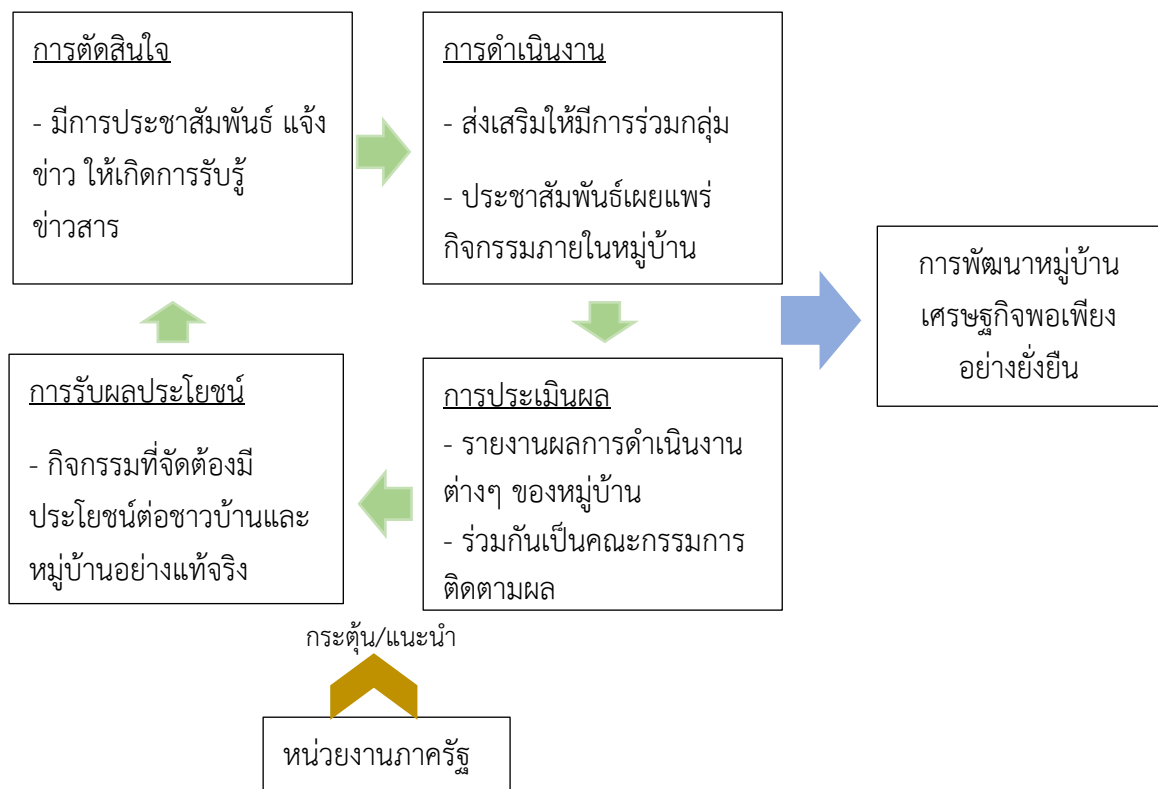
3. ด้านการรับผลประโยชน์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวน ชี้แจงถึงประโยชน์ของกิจกรรม/โครงการ ที่ชาวบ้านและหมู่บ้านจะได้รับให้รับทราบ มีของตอบแทนให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ เช่น การมอบต้นไม้ ทำให้ชาวบ้านอยากจะมาเข้าร่วมกิจกรรม มีการเลี้ยงอาหารกลางวัน อาหารว่าง เวลาจัดกิจกรรม และควรจัดกิจกรรม/โครงการที่มีประโยชน์กับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านมีความสนใจเข้าร่วม โดยประชาชนต้องสามารถนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นการพึ่งตนเอง และประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์จากหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุ หรือผลประโยชน์ในด้านจิตใจ เช่น การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน จากการออกมาพบปะสังสรรค์กัน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ungkulwongwatana (2019) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านบางเบา อำเภอฟุนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรให้ประชาชนรับผลประโยชน์ในกิจกรรมโครงการของของการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเพียงพอ

4. ด้านการประเมินผล ควรมีการประชุม ชี้แจง ผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ทั้งที่ มีงบประมาณ และไม่มียกงบประมาณ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ รับทราบถึงกิจกรรมภายในหมู่บ้าน ส่งเสริมให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทนในการร่วมตรวจสอบ ประเมินผลโครงการต่างๆ ในหมู่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ungkulwongwatana (2019) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านบางเบา อำเภอฟุนพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานอย่างทั่วถึง ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น Facebook, กลุ่มไลน์ของหมู่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chaipiarn (2015) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน : ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า สำหรับข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่ควรประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการตาม

แผนให้ประชาชนทราบความก้าวหน้าโดยตลอด ทำให้ชาวบ้านเห็นเป็นเชิงประจักษ์ โครงการต่าง ๆ ให้เป็นรูปเป็นร่าง เห็นภาพชัดเจน มีการจัดทำเอกสารในการตรวจสอบทุกชนิด แสดงความโปร่งใส ให้ชาวบ้านร่วมกันตรวจสอบ ควรมีการติดตามประเมินผลถึงสภาพปัญหาต่างๆ ควรมีงบประมาณสนับสนุน เช่น การมอบเป็นของขวัญ รางวัลสำหรับผู้เข้าร่วมการประเมินผลกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ควรให้ชาวบ้านเข้ามาร่วมติดตามโครงการ เข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานของหมู่บ้าน การประเมินผลต้องตั้งตัวชี้วัดความสำเร็จว่าจะให้บรรลุผลประเด็นใดบ้าง และการดำเนินงานต้องยึดหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน สร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งผลให้การพัฒนาหมู่บ้านสามารถเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และไม่พบข้อกังขาจากประชาชน

สรุปองค์ความรู้

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แสดงได้ดังในภาพ



จากภาพแสดงองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถอธิบายได้ ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จำเป็นต้องสร้างกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ การตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ การประเมินผล โดยมีหน่วยงานภาครัฐเป็นพี่เลี้ยงในการกระตุ้นหรือแนะนำให้ประชาชนในหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเกิดการรับรู้ เข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมั่นคง และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ่าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น หมู่บ้านเศรษฐกิจบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ่าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการประเมินผล เช่น การประชุมชี้แจง ถึงการดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆ ให้ชาวบ้านได้รับทราบ โดยอาจจะเป็นการจัดประชุมไตรมาสละ 1 ครั้ง และมีเอกสารแสดงขั้นตอนการดำเนินงาน ผลการดำเนิน บัญชีการเงินต่างๆ ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน สามารถให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตลอดเวลา มีการตั้งตัวชี้วัดในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นตัววัดความสำเร็จของกิจกรรมที่ดำเนินการ มองเห็นเป็นรูปธรรม จับต้องได้ และมีตัวแทนของประชาชนที่ไม่ใช่คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการตรวจสอบ ประเมินผลกิจกรรมๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ จากประชาชนในหมู่บ้าน

2. หน่วยงานภาครัฐ ควรมีการกระตุ้นในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรม ที่ใช้งบประมาณ และไม่ใช้งบประมาณ โดยดึงเอาศักยภาพทรัพยากรของหมู่บ้านมาใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านให้มากที่สุด สร้างความดึงดูดใจให้แก่ประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และตัวประชาชนเองก็ได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนั้นๆ เช่น การส่งเสริมให้ประชาชนปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคในครัวเรือน หากมีส่วนที่เหลือจากการบริโภค ก็นำมาจำหน่าย โดยมีการรวมกลุ่มกันในหมู่บ้าน เพื่อจำหน่าย และสร้างเครือข่ายในหมู่บ้าน เพื่อขยายผลไปยังเครือข่ายหมู่บ้านข้างเคียง ซึ่งจะเห็นได้ว่าตัวประชาชนและชุมชน สามารถลดรายได้ สร้างรายได้ สร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน พึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว ส่งผลให้หมู่บ้าน มีการพัฒนาอย่างมั่นคง และยั่งยืน โดยไม่ต้องอาศัยหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะแนวทางการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านแก้วฟ้า ตำบลแก้วฟ้า อำเภอบางซ่าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กรอบแนวคิดอื่น ๆ หรือปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ตัวชี้วัดของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด ของกรมการพัฒนาชุมชน หรือหลักคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

References

- Chaipiam, T. (2015). *Public Participation in Mueng Nga Sub-District Municipality, Mueng Lamphun District, Lamphun Province : A Process of Local Development Plan.* (Master's Independent Study). Nation University. Bangkok.
- Cohen, J. M and Uphoff. (1977). *Rural development participation: concept and measures for project design.* Cornell University.
- Department of Community Development. (2019). *Development of the Sufficiency Economy Villages for Community Happiness.* Bangkok: Department of Community Development.

- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). *Draft of The Thirteenth Plan (2023-2027)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- _____. (2018). *National Strategy 2018-2037*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Puangsang, M., Wannahuay, C., Muttanane, Y., & Chaunraktham, P., (2021). Public Participation in Community Development of Ban Bueng Subdistrict, Bankha District, Ratchaburi Province. *Journal of Liberal Arts, Rmutt*, 2(1), 39-47.
- Sampim, B., Chimnok, P., & Jarmpirom, S., (2017). Public Participation in the Development of the Sufficiency Economy Village of Ban Ya Kha Community, Nong Chaeng Yai Subdistrict, Bua Yai District, Nakhon Ratchasima Province. *Journal of Local Governance and Innovation*, 1(2), 67-77.
- Sanla, P., Janthra, S., & Saikham, S., (2022). The Participatory Administration in the Development of the Sufficiency Economy Villages in Khao Suan Kwang District Khon Kaen Province. *Journal of Modern Learning Development*, 7(7), 373-385.
- Sripued, N., & Thaochalee, S., (2020). An Approach to Drive a Village Prototype of Sufficiency Economy, Ban Pa Sak Noi Village, Village No. 9, Choeng Doi Subdistrict, Doi Saket District, Chiang Mai Province. *Journal of MCU Social Development*, 5(3), 113-122.
- Ungkulwongwatana, U., (2019). Participation of People in Development of Sufficiency Economy Village in Ban Bang Bao, Phumphin District, Surat Thani Province. *Law and Local Society Journal*, 3(2), 53-66.

